

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 "
Negyed évre	3 "
Vidéki előfizetők bélyegköltisége egész évre	2 "

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1 c földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a Thaisz-nyomdában és Thaisz Arthur papirkereskedésében (Piac-u. 7)

Nándorfehérvár.

A most folyó világháboru egyik legfontosabb határkövéhez értünk el ugyanazon a napon, melyen a mi jó öreg királyunk trónraléptének 66-ik évfordulóját érte meg.

Ezen a napon lett Belgrádból, a szerbek királyi székhelyéből és királygyilkosságról hirhedt fővárosából: Nándorfehérvár.

A mi áttalunk és német-szövetségeseink által folytatott héroszi küzdelmekben ilyen nagyfontosságú fegyverténynek ezideig csak egyszer akadt párja, mert az osztrák-magyar csapatok, melyeknek tulnyomó többségét magyar és honvédnépfelkelők képezik az ellenséges nemzet fővárosát foglalták el, tehát ugyanolyan fényes haditény részesei lettek, mint mikor a számra sokkal kisebb belga hadseregtől a németek elhódították Brüsszelt.

A szerb korona egyetlen drága köve tehát porba hullott, a rómaiak híres Singidumuma, az Alba Bulgaronumból Belgráddá lett főváros ismét Nándorfehérvár lett. Ami volt valamikor Magyarország fénykorában.

És történhetik akármi is Szerbiával és királygyilkos népével, de Nándorfehérvárból többé Belgrád nem lesz soha. A zimonyi hid és Zimony város miatt nem kell rettegnie többé az e tájon élő magyarságnak, mert Nándorfehérvár ormain nem csak vendégségben lobognak a monarchia szinei, hanem míg élni fog a magyar vitézségnek eleven ereje, nem is fognak idegen színű lobogóknak helyet adni.

A kegyetlenül, orozva legyilkolt Sándor király vére bosszút kíván és átkát hősi nemzetünk hősi vitézségében zudította rá az igazságos Isten.

Hogy mi vár Szerbiára a közeljövőben, ne gondoljunk most erre. Valószínű, hogy az örök Végtet fogja halotti leplét ráborítani erre az eddig lokalizálatlan tüzfészekre. De Nándorfehérvárból nem lesz Belgrád többé.

Mi pedig a diadalmas öröm lelket felemelő érzései közt fogjuk nemzeti életünk valamennyi eljövendő évében megünnepelni azt a napot, amelyen Ferencz József trónra lépett s amelyen az Urnak 1914-ik évében trónja számolya elé raktuk Nándorfehérvár kapujának kulcsait.

S—r.

MIKULÁS bácsi megint bekukkantott ősz fejével, hosszú szakálával s ami a gyermekek előtt legfőbb hatalmasan megtömött, kimerithetlen bőségű zsákjával a hátán. Egyetlen csomag ajándékkal sem volt kevesebb a zsákjában, mint

máskor, de sok gyermekhez mégis mintha fősvényebb lett volna most, mint az előző években. Hát Mikulás bácsi nem lett zsugori az idén se, csakhogy körültekintőbb volt az ajándékozásban, mint máskor, s nem tudta elfelejteni, hogy most azokat illeti meg elsősorban az ajándék, akik a hazáért küzdenek. És így van ez jól. A gyermekesereg elégedjék meg az idén sokkal kevesebb ajándékkal, mint máskor s a Mikulásnap költségek pedig hadd gazdagítsák a hadsegélyző hivatalt, ahol minden fillérnek 100 helye van és az a baj, hogy 99 helyre egy és ugyanazon krajczárt nem lehet elküldeni. Ez fizika is, de leginkább baj. A bajon pedig a jószívű és okos ember segíteni szokott.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZÁR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK. ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS.

A *BÉKE* szellője fujdogált itt is ott is a héten. Persze az ellenségek sajtójában igyekezett versenyt futni a harcsteret fagyos szélviharaival. De a nagyakarások kudarczok vallottak, amint-hogy ez nem is lehet másképen. Van ugyanis egy magyar közmondás: hogy ugyanis az kiabál akinek a háza ég. Az angol, francia és Szerbiához közel álló lapok kárognak a békéről most is. A béke azonban csak az ő álmaikban jelenik meg. És e tekintetben megint a nagyon filozófus magyar nemzet egyik pompás közmondása jut eszünkbe. A melyik arról szól, hogy a kövér disznó makkal álmodik.

MI ÉS SZÖVETSEGESEINK nem sápitunk a béke után. Mert nagyon jól tudjuk, hogy okos ember megvárja míg a gyümölcs megérik. Akkor ugyanis az ölébe hull minden erőszakoskodás nélkül. Így fog a béke is az ölünkbe hullani, a maga zamatos izü, megérett gyümölcsével.

HASZNOS TÉLI ÁRUK!

Női és gyermek felöltők, gyermek ruhák és szvetterek, teveszőr és gyapju harisnyák, lábszárvédők, lélekmelegítők, — gyönyörű szörme garnitúrák, meleg szoknyák és nadrágok kötött, bélelt keztyűk és mindenféle trickó áruk, női és férfi fehérneműek legolcsóbban szerezhetők be a

Rose-féle általános divat áruházában Piac-utca 65.

Selyem és más bluzok, divat pongyolák mélyen le-
szállított árban.

HÉT DEBRECZENI HONVÉD bakkancsos elfogott 31 darab orosz. Szinte hihetetlenül — hangzik ez a történet s el se hinnénk, ha katonáék komoly hangu napiparancsa nem igazolná a megtörtént tény. De mégis valószínűbbnek tetszik előttünk az eset, ha hozzátesszük, hogy a Kárpátokban és egy magyar faluban történt. És úgy érezzük, hogy ott talán még mi ügyefogyott «untauglich»-ok is szembe tudnánk szállni holmi tulnyomó muszka erővel. És szárnyakat adna gyöngécske erőnknek az a gondolat, hogy a mi Kárpátaink szüz havát meri tapodni a muszkacsizma s hogy egy magyar falu arcuzatát akarja elcsufítani 30 és egynéhány rusznyák. De még így is megérdemli az a két honvédbaka, hogy ide iktassuk a nevét. Pákozdy János és Hajdu Ferencz voltak ama közvitézek, akikről a krónika szól s akik azóta valószínű, hogy bár vitézek maradtak is, de többé nem közemberek. — Hogy a jóságos Isten szaporítsa a fajtájukat.

AZ ANGOLOK stratégiai okok miatt lövik rombolják a belga és francia városokat. Hallatlan az a cinikus gagszág, amivel az angol katonák viselkednek ebben a háboruban, a dum-dum lövegek használatától kezdve egész eme utóbb jelzett cselekedetükig. Igazán szeretnénk megérni azt, hogy a francia belga csapatok tennék ugyan ezt, ugyancsak hadászati okokból, de angol városokkal. Vajjon milyen arcot vágnának hozzá az angolok. Ha ugyan van arcuk. Mert nekik már aligha van ezek után!?

A SZINHÁZI HÉT eléggé mozgalmas volt az elmúlt héten. Ugy látszik a háboru okozta izgalmak egyre jobban vesztik hatásukat az emberekre nézve s a debreczeni színháznak kezd kialakulni egy rendes közönsége, amely úgy látszik minden körülmények közt hű marad kedvenceihez, akik közt Szentgyörgyi Márta, Teleky Iona vezetnek az énekes ensemblekban, Halassy Mariska pedig a drámai összeseket uralja. E héten nagyot nőtt a népszerűségben Füredi Ilonka is, aki a Katonadologban első jelentősebb sikerét aratta.

BELGRÁD ELESTÉT lélekemelően szépen ünnepelte meg a debreczeni közönség, amelynek intellektualitása teljes egészében értékelni tudta ennek a jobbara magyar csapatok által kivított győzelemnek a jelentőségét. Igazán csak a rosszakaratu cinizismus találhatott hibát abban az ünneplésben, amelylyel az ujjongó öröm leglelkezősebbé rzéseinek adtunk impozáns kifejezést. — Csak a kishitűség nem örült ezen az estén, azaz alacsonylelkűség, amely jobban szeret vésztfjósító hírek terjesztésével «közreműködni» a világháboruban s a melynek semmi se jó, ami osztrák és magyar, akár iparczikkekről, akár művészetről, de még ha hadseregről is van szó. Hogy szakadna magvuk a fajtájuknak.

KAR a gyertyáért, sóhajtott fel egyike a kishitűeknek. Jobb lenne a katonáárváknak. Hát a katonáárvákról gondoskodás történik mindennél s Magyarországon se fog éhen halni egyik sem. A mi életünk vérkeringése meg nem állhat meg a holtponton azért, hogy háboru van. Takarékoskodjunk más téren, de ne azon, amely hitünk erősítésére, lelkesedésünk fokozására szolgál. Mert minden e célra fordított összeg dus kamatokat fog hajtani. Bezzeg a német nemzet minden fontosabb győzelmet megünnepel s abban különbözik a mi kishitűinktől, hogy ott nem félték úgy a muszkabetörésektől, de lelkesen meg tudták ünnepelni azt a napot, amelyen kiverték őket hős Hindenburg seregei. És olyan szomorú, hogy nálunk olyan sokan vannak, akik jobban tudnak sápitozni, mint őszintén örülni.

AZ UNTAUGLICHOK sorozása nagy tevékenység mellett folyik Debreczenben s nem várt eredménynyel fog zárulni, amennyiben az előállítottak 50 százaléka igen csak beválik katonának. És sokan a besorozottak közül szívesen vetkőznek ki untauglich-ságukból s még szívesebben öltik fel a katona ruhát. Végül pedig igaza lesz mindenben a kanizsai népdalnak s nem marad itthon csak kettő vagy három nyomorék... Mert

Alföldi Takarékpénztár Debreczenben.

Piac-utca 16. szám. (Saját palota.)

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolczmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltószámítás, törlesztéses és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruraktár.
Safe-deposit (magánletét pénztár.)

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunásási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospércs.

nyomorult még azok közt sem akad. Még a rim kedvéért sem.

Nem fáj a feje másnap ha

„LITKE“ pezsgőt iszik.

MAGYARORSZAGOT, mely a mi nemzetünket sehogysen akarta megismerni a külföld. Angol, francia tankönyvek dehog is tanítottak rólunk, s a miatt, hogy a külföldi gyerekek nem tudtak önállóságunkról, fejlett iparunkról, kereskedelmünkéről s még fejlettebb kulturánkról jó ideig semmit, bizony soha se kaptak szekundát Végre is drámairóink révén kezdtek kapiskálni valamit szellemi-erőnkéről, most pedig nemzeti erőnk lesz köztudomásu az öt világrészben mindenütt. A világháboru miatt kiontott sok vér s elszálló élet tehát nem hiába pusztul el s erős a reményünk, hogy a magyar a világ nemzetei közt rövid időn belül a legelső közt fogják említeni, ha anyagi, szellemi s erkölcsi derékségről lesz szó.

**Adakozzunk a harcoló katonák karácsonyi ajándékára. A pénz e címre küldendő bélyeg nélkül:
Hadsegélyző Hivatal Budapest.**

ELHUNYT FEJEDELMEK, régi mult hadvezérei, onnan a magashól, örömmel integetnek le felénk. Obrenovics Sándor volt szerb király, hős Dugovics Titusz és a mi volt trónörökösünk Ferencz Ferdinánd egyaránt meglehetnek elégedve, a jobbára magyar katonák cselekedeteivel Szerbia szívébe szurták bajonettjeiket a mi derék honvédeink, Péter király trónja alól rántották ki a véres lepedőt. És Szerbia végsőt vonaglik, miután fővárosából Belgrádból Nándorfehérvár lett... És bizonyára az is marad.

APOLLO

MOZGÓSZÍNHÁZ

Ma szombaton és vasárnap

3, 5 és 7 órakor fél, 9-kor rendes helyár

Riportok a harctérről

Mozgófényképek a világháborúból

Petár trónra lép (Vigjáték)

Egy ország fegyverben

(Dráma 5 felv.)

Kitűnő kíséző műsor.

HINDENBURG megint félszázezer muszkát fogott. Óriási szám még ha hordós, hagymás

muszkáról, ruszról lenne is szó. Hát Hindenburg a nagy arányok embere s még mikor körülkerítik is kivágja magát a csapdából, akkor is legalább 10 vagy 15 ezer muszkát hoz magával tanunak, hogy milyen nagy bajban is forgott az ő hadvezéri tekintélye néhány fertály órácskáig. A mi királyunk azzal tüntette ki a főmarsallá lett öreg német hadvezért, hogy egy szintiszta magyar ezredet ajándékozott a Hindenburg névnek. A multkori magyar rendjel után megint ilyen magyaros kitüntetés. Tudja Isten mintha nem lenne ez minden ázatosság nélkül való. — Mertn agylelkű emberek azt szokták kedveltjeiknek ajándékozni ami a sziveiknek legkedvesebb.

A **KOFA** A külvárosban, az éhező nép firtlijében egy gyár falánál valami öreg kofa ütötte föl a sátorfáját. A sáros földön egy iv ujságpapiros van kiterítve, a papiroson kis piramisokba rakva husz alma sorakozik... ez a bolt. — Az az anyóka mellett egy ütött-kopott kosár van, ebben tartja a kofa legszücségesebb holmiját, a nagy kendőjét és a kék mázas, fődeles kávé ibriket. Egész személyisége olyan, mint egy elvénhedt, süvéges földi gomba. Most megmozdul ez a piszkos rongycsomó és a vackok közül egy pergamenné aszott, elnyomorodott kézszerű nyulvány reszket elő. A kosárából kiemeli az ibriket, fölcsettenti a fődélét; az anyóka táplálkozik. Kékre fagyott, vörös varas, lila bibircsókos arcán a különböző szervek helyét úgy összedulta az idő és a nyomor, hogy egészen bizonytalan a ráncok közt vonagló lyukak közül melyik a szem az orr, a száj... Számítgatom, ha boltjának papiralapjáról mind eladja is csekélyke áruját, a haszonból, hogy él meg? Odamegyek megkérdem:

— Osztán nem hal-e éhen e mellett a bót mellett néni? Két bőrrédő kettényilik és öregesen könnyező vörösszélű kék szem csillog nedvesen elő:

— Kevés kell ám magamfajta öreg asszony-nak, nagyságos, tekintetes urfim. E kis kaavé...

— De ha sehogysen sikerül a vásár?

— Hát akkor megeszem a gyümölcsöt, urfi szentem, magam...

Hogyne volna plátói szerelem! De csakis házastársak között!

Nincs szigorubb erkölcsbíró a csalónál, ha őt is megcsalják.

Senki sem meri magát olyannak mutatni, amilyen. De egy mégis meri: az örült.

A guny öndicséret.

Világháboru térképek

a legujabb és a legjobb kiadásban kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében. Eredeti bolti áron már 12 fill. kezdve.

Tábori borítékok

2 fillérijével kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében Bika-szálloda mellett. - - - - Szintén 2 fillérijével kaphatók a

Térképzsászlócskák

LEGUJABB

Papir lábvédő hideg és fagy ellen!

Egy csomag 60 fill.

THAISZ ARTHUR papirkereskedésében, Debreczen, Piacz-utca 7. (Bika szálloda mellett.)